

A. van Campenhout, *Muur / Wall*, n° 3, houtskool op papier, 2006, Foto P. Cox / © Sabam Belgium 2011.

[K] **HET SCHEMERDUISTER VAN EEN TEKENING.
HET WERK VAN A. VAN CAMPENHOUT**

De tekeningen van de Nederlandse kunstenaar A. van Campenhout (° 1957) wapperen niet, ze zijn niet gekruld of verkreukeld, er zit geen snee of gat in. Ze ogen abstract, al herbergen ze in het schemerduister van de tekening tal van verwijzingen, herinneringen en reminiscenties. Het zijn de craquelures van, naar eigen zeggen, “de menselijke conditie”, die hij in het grijs of het zwart met houtskool of krijt wil weergeven. Op de tekeningen herken je soms in een flits een landschap, of een figuratie die je elders al eens zag. Je oog wordt geleid naar een punt of naar een witte, omkaderde geometrische figuur. Er zijn tal van variaties mogelijk, elke toeschouwer maakt zijn eigen omzwervende associaties.

Als je enkele tientallen tekeningen op transparante *sheets*, of röntgenfoto's, op elkaar legt en over elkaar schuift (of fotokopieert), zegt Van Campenhout, “dan ontstaat een zwart vlak”. Tekening op tekening, laag op laag, als een palimpsest, zoiets “maakt de

tekeningen min of meer onzichtbaar”. Dat wordt haast helemaal zwart. Toch blijft “zwart” een venster op een oneindige ruimte, een overgang van de tastbare wereld naar het immateriële. In Van Campenhouts grote, roetzwarte houtskooltekeningen schuilt een diepe en veelkantige wereld, ook een bekraste en uitgegumde ontstaansgeschiedenis van een of ander beeld.

Als je “eindeloos tekent”, zegt Van Campenhout, streep na streep, laag op laag, weefsel boven weefsel, dan kom je uit op zo'n bijna inktzwart ruim venster. Ook al zijn de sporen van het beeld, van het uitgangspunt van de tekening, verdoezeld door het onophoudelijke krassen, wrijven en gummen, toch biedt de tekening nog altijd een ruim zicht op dat schijnbaar uitgewist beeld. In de diepe lagen van de tekening, in de opgestapelde en weer afgeschilferde houtskool, schuilt nog steeds het oorspronkelijke beeld.

Van Campenhouts grote op de wand vastgespijkerde “zwarte tekeningen” zijn met herinneringen bekraste muren, met als titel *Muur / Wall*, aangevuld met een rangnummer en een jaartal. Het zijn resonanties van een beeld, “nabeelden”, die je vaak pas na lang

kijken op de tekening ontwaart. Wat je ziet, wordt door de hersenen bij het kijken als het ware gereconstrueerd. De aanleiding van de tekening blijft nazinderen.

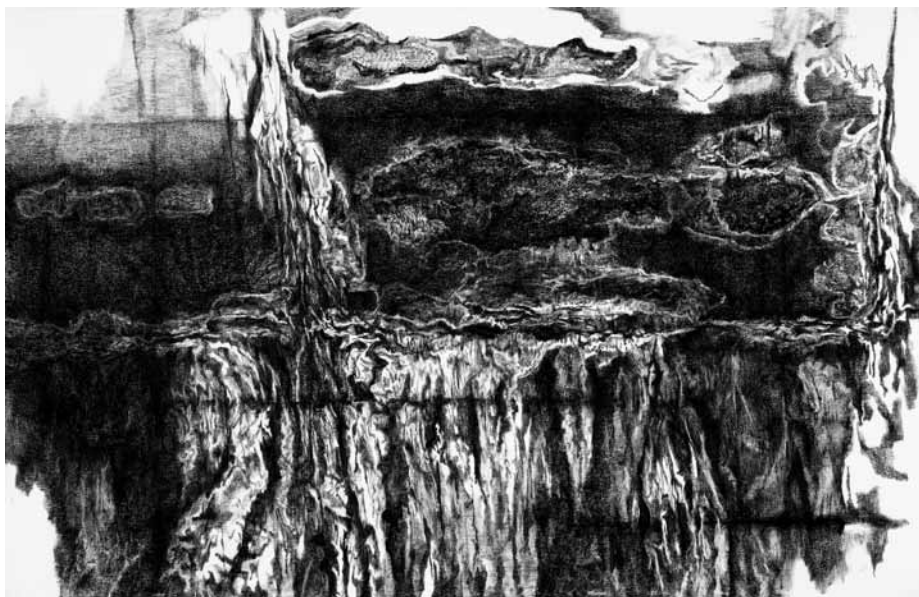
“Muren”, schreef museumdirecteur Edwin Jacobs over een tentoonstelling met werk van Van Campenhout in Oss, “kunnen existentiële betekenissen achterlaten: de streepjes op een gevangensmuur, de geheimzinnige tekens of graffiti of een schutting, het zijn geschiedenissen en getuigenissen.” Zo tekent Van Campenhout ook. “Het tekenen is voor Van Campenhout een wijze van kijkend beschrijven; de ‘muur’ in de tekening fungeert als een formele constructie en als drager van persoonlijke ervaringen en herinneringen.” Een muur spreekt. Soms kun je de littekens ook ontcijferen of op zijn minst aanvoelen.

Op de tekeningen tref je ook de sporen – of de littekens – aan van het maken. In het atelier spijkert Van Campenhout de grote bladen op de muur, hij beklimt een ladder, gaat met het houtskool krassen, repetitief, veegt en wist, tot

enige vermoeidheid optreedt en het tekenen enigszins verslapt. Het zijn de sporen van het handschrift. Op sommige tekeningen is het schrift zeer lyrisch en ongetemd; op andere gaat hij met veel grotere beheersing te werk en disciplineert hij het tekenen.

Van Campenhout wil het handschrift, het al te driftig tekenen, weer beteugelen. Soms worden de tekeningen allengs amorpher, ze krijgen vaak meer diepte. Op kleine formaten gaat hij in series op zoek naar beeldende mogelijkheden en de kracht van houtskool of pastel. Van Campenhout gaat daarbij op een nauwgezette en “oudmeesterlijke” manier te werk.

Reminiscenties, het hele werk is ervan doordrongen. Ook al maakt hij steeds meer ongetitelde tekeningen. Je kunt of je meent in sommige werken iets te herkennen. Zowel in opzet als in het maken bevatten ze “herinneringen” en “ervaringen”. Van Campenhout verwerkt opgedane impressies, ook reisindrukken, in zijn tekeningen, van zowel landschappelijke als architectonische

A. van Campenhout, zonder titel, n° 1, houtskool op papier, 2009, Collectie Museum van Bommel van Dam, Venlo, Foto P. Cox / © Sabam Belgium 2011.

aard; hij gaat tijdens studieverblijven werken in musea; er trilt een bekend geluid door het werk, kunsthistorische verwijzingen naar de aangrijpende *Los desastres de la guerra* van Goya, of naar de *Carceri* van Piranesi.

De achttiende-eeuwse Italiaanse kunstenaar en architect Giovanni Battista Piranesi, beroemd omwille van zijn honderden ansichten (*vedute*) van Rome, ging vaak ondergronds. Hij maakte prenten van keldergewelven en verborgen onderaardse kerkers, hij bezocht de in het schemerduister verborgen wereld. Piranesi werkte zowel “bovengronds” als “ondergronds”; hij maakte stads-*vedute*, maar bracht ook overwoekerde ruïnes en spelonken in beeld. Net als Piranesi daalt ook Van Campenhout af in zo’n danteske wereld.

PAUL DEPOND

A. van Campenhout exposeert van 26 november 2011 tot en met 22 januari 2012 in Museum De Pont in Tilburg (www.depont.nl).
